

Welkom op landgoed Zwaluwenburg!

Route

Op landgoed Zwaluwenburg is één (rode) route uitgezet van 4 km (1 t/m 10).

Algemeen

Landgoed Zwaluwenburg is 215 ha groot en ligt in het overgangsbied van de Noord Veluwe naar het lagere, vruchtbare poldergebied van de voormalige Zuiderzee.

Het landgoed bestaat uit loof- en naaldbossen, lanen, oude schilderachtige boerderijen, graan- en kruidenakkers en weilanden omgeven door houtwallen en singels. In het noorden van het landgoed ligt het 18de eeuwse huis Zwaluwenburg. Door de grote landschappelijke verscheidenheid is Zwaluwenburg rijk aan vogels. In de houtwallen broeden soorten als grasmus en braamsluiper. In het parkbos ziet men de groene, zwarte, en bonte specht, bosuil, havik en buizerd. De kruidenakkers van A. Vogel (bekend van de homeopathische geneesmiddelen) trekken veel vlinders aan en dankzij de vele oude bomenlanen is Zwaluwenburg bijzonder rijk aan vleermuizen. De holle bomen bieden ook een slaapplek aan boommarters.

Geschiedenis

In 1959 kwamen huis en landgoed Zwaluwenburg in verschillende handen. Het huis kwam in bezit van particulieren, terwijl het landgoed werd gekocht door enkele instellingen. Uiteindelijk is Zwaluwenburg, met uitzondering van het huis en zijn directe omgeving, in 1973 aan ons overgedragen.

1 Zorgboerderijen

De boerderijen Westbroek en Berghorst zijn samengevoegd tot één erf. Ze zijn in gebruik als zorgboerderij voor mensen met een verstandelijke handicap. De bewoners nemen doorlopend deel aan

verschillende activiteiten op het landgoed, waarbij met lokale partijen wordt samengewerkt.

2 Singels en boerderijen

U vervolgt de route en wandelt tussen houtsingels door met soorten als eik en zwarte els.

Deze singels zijn de vroegere perceelgrenzen van de naastgelegen bouwlanden die al meer dan 1000 jaar in gebruik zijn. Aan het einde van de houtsingels, ter hoogte van de T-splitting, ziet u links boerderij Welgelegen. Van 1200 na Christus

tot de tijd dat er goede bedijking kwam langs de Zuiderzee, werd dit gebied regelmatig door de zee overstromd. De grens van het hoge water wordt aangegeven door boerderijen, met de veelzeggende namen Welgelegen en Vloedeinde.

3 Huis Zwaluwenburg

Al in de 13de eeuw stond op deze plaats een kasteel met de naam Wijnbergen. In 1728 liet Anthony Zwier van Haersolte het huidige huis Zwaluwenburg bouwen. Het wordt beschouwd als één van de gaafste en fraaiste 18de-

eeuwse landhuizen van Gelderland. De tuin rond Zwaluwenburg werd in Franse stijl aangelegd, waarvan nu nog enkele lanen en de zicht-as voor het huis resteren. In de tweede helft van de 19de eeuw werden elementen in landschapsstijl toegevoegd: de weide voor het huis kreeg afgeronde hoeken en enkele losse boomgroepen. In de nabijheid van het huis werd het park 'Klein Zwitserland' aangelegd.

4 Klein Zwitserland

U wandelt nu door het deel van het parkbos dat 'Klein Zwitserland' genoemd wordt. Het bestaat uit een centraal gelegen grasveld met boomgroepen en slingerende paadjes. De boomgroepen bestaan uit monumentale platanen, moseiken en rode beuken. Rododendrons en azalea's omzomen het grasveld, waarin stinzenplanten voorkomen als boerenkrokus, sneeuwkllokje en salomonszegel.

5 Lanenstelsel

Het oorspronkelijke lanenstelsel op Zwaluwenburg is van voor 1800. Uit die tijd is nog één laan over die de Witte Palenweg kruist. In de tweede helft van de 19de eeuw werd het lanenstelsel veranderd en werden de lanen verbreed, zoals de Witte Palenweg. Deze veranderingen zijn vermoedelijk doorgevoerd omdat de bossen vanaf die tijd gebruikt werden voor houtvoorziening.

6 Houtwallen

Rechts naast de weg ziet u een houtwal beplant met meidoorn en sleedoorn. Veel van deze houtwallen zijn opgeruimd toen het prikkeldraad geïntroduceerd werd. Tegenwoordig koesteren we ze en leggen nieuwe houtwallen en singels aan, omdat ze belangrijke leefplaatsen en verbindingzones vormen voor planten en dieren. Links van de weg is een houtsingel beplant

met zomereiken. Deze is ontstaan toen in deze omgeving stukken bos werden omgevormd tot bouwland en de bosranden als singels gespaard werden.

7 Douglas

U passeert een prachtige laan met oude douglas. De leeftijd hiervan wordt geschat op ruim 100 jaar.

8 Neerlands Bergje

U komt nu bij een kleine heuvel, 'Neerlands Bergje' genaamd. De omgeving van deze heuvel heeft een ander aanzicht dan de rest van het zuidelijke bosgebied. Net als bij huis Zwaluwenburg is hier in de 19de eeuw een parkgedeelte aangelegd in landschapsstijl, met slingerende paden en een vijver.

9 Het zuidelijke bosgebied

In het begin van de 20ste eeuw werd het zuiden van het landgoed bebost met grove den. Nu treft u hier afwisselend naald- en loofbos aan. De boomlaag bestaat uit grove den, berk en douglasspar. Van deze laatste soort vinden we ook veel opslag van jonge boompjes. In de ondergroei komen bosbes, Amerikaanse vogelkers, kamperfoelie en hulst voor.

10 Ecologische landbouw en veeteelt

U loopt nu door de kruidentuinen van A. Vogel. Hier worden op biologische en milieuvriendelijke wijze kruiden geteeld voor homeopathische geneesmiddelen en natuurlijke producten. 's Zomers levert dit fraaie, felgekleurde bloemenvelden op met planten als de rode zonnehoed en sint-janskruid. Deze planten trekken veel insecten en vlinders aan. Van de rode zonnehoed wordt het bekende Echinaforce gemaakt, waaraan een weerstandverhogende werking wordt toegeschreven. Aan de andere kant van het landgoed, langs de Laanzichtsweg, bevindt zich de ecologische melkveehouderij 'Laanzicht' van de familie van Engelen. Zij werken ook milieuvriendelijk, zonder kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen.

Samenwerking met A. Vogel

Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen hebben in samenwerking met A. Vogel een wandel-doe-boekje gemaakt: de gezonde wandelroute. In het boekje worden een aantal geneeskrachtige planten, bomen en struiken besproken die u langs de rode route tegenkomt.

Wilt u naast de informatie die in deze wandelfolder staat, nog meer weten? Haal dan het gratis wandel-doe-boekje af bij zorgboerderij Westbroek.

Honden

Aangeliënd toegestaan. In het omliggende gebied mogen honden loslopen (zie kaart).

Toegankelijkheid

Het gebied is opengesteld voor wandelaars en fietsers op wegen en paden, van zonsopkomst tot zonsondergang.

De wandelroute is redelijk toegankelijk voor invaliden en kinderwagens.

Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

Niet bereikbaar met het openbaar vervoer.

Eigen vervoer

Landgoed Zwaluwenburg ligt aan de Eperweg (N309) 't Harde-Elburg.

Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen

Postbus 7005

6801 HA Arnhem

Telefoon (026) 355 25 55 (kantooruren)

www.mooigelderland.nl

Word ook donateur!

Kijk op onze website:

www.mooigelderland.nl

of sms 'donateur' naar 3669

© GLGK, aug '09

Geldersch Landschap en Geldersche Kasteelen

Geldersch Landschap

Geldersche Kasteelen

Welkom op
landgoed
Zwaluwenburg!

een natuurgebied van Geldersch
Landschap en Geldersche Kasteelen